

Właściwość sądu w sprawach z zakresu prawa pracy

Anna Sosnowska Kancelaria Radcy Prawnego

radca prawny, ekspert prawa pracy

Rozpoznawaniem spraw z zakresu prawa pracy zajmują się odrębne jednostki organizacyjne sądów rejonowych i okręgowych. Co do zasady, pracownik wnoszący powództwo w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 złotych, nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Powyższe nie odnosi się jednak do **pracodawcy**, który wnosząc powództwo ma obowiązek uiszczenia kosztów sądowych na zasadach ogólnych.

Właściwość sądu w pierwszej i drugiej instancji

Rozpoznawaniem spraw z zakresu prawa pracy zajmują się odrębne jednostki organizacyjne sądów rejonowych i okręgowych.

Apelację od wyroków wydanych przez sąd rejonowy można złożyć do sądu okręgowego, natomiast od wyroków sądu okręgowego - orzekającego jako sąd pierwszej instancji – apelację można złożyć do sądu apelacyjnego. Sprawy z zakresu prawa pracy rozpoznawane są również przez Sąd Najwyższy.

Właściwość miejscowa

Zgodnie z art. 461 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - **Kodeksu postępowania cywilnego** (test jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 z późn. zm.) - dalej jako: „Kodeks postępowania cywilnego” powództwo w sprawach z zakresu prawa pracy może być wytoczone bądź przed sąd właściwości ogólnej pozwanego, bądź przed sąd, w którego okręgu praca jest, była lub miała być wykonywana, bądź też przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład pracy.

Natomiast, w sprawach z zakresu **ubezpieczeń społecznych** właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej.

Właściwość rzeczowa

W myśl art. 16 Kodeksu postępowania cywilnego sądy rejonowe rozpoznają wszystkie sprawy z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów okręgowych.

Sprawy z zakresu prawa pracy, których wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, rozpoznawane są przez sądy rejonowe.

Ponadto, do właściwości sądów rejonowych, bez względu na wartość przedmiotu sporu, należą sprawy z zakresu prawa pracy o ustalenie istnienia stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy

wypowiedzenia oraz rozwiązania stosunku pracy, a także sprawy dotyczące kar porządkowych i świadectwa pracy oraz roszczenia z tym związane.

Wyłączenie z właściwości sądów pracy

W myśl art. 262 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. **Kodeks pracy** (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.) – dalej jako: „Kodeks pracy” nie podlegają właściwości sądów pracy sprawy dotyczące:

- ustanowienia nowych warunków pracy i płacy,
- stosowania norm pracy,
- pomieszczeń w hotelach pracowniczych.

Jak ustalić wartość przedmiotu sporu

W myśl art. 19 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach o roszczenia pieniężne, zgłoszone choćby w zamian innego przedmiotu, podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu. W innych sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu, uwzględniając postanowienia zawarte w obowiązujących przepisach prawa.

Ponadto, zgodnie z art. 231 Kodeksu postępowania cywilnego w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy wartość przedmiotu sporu stanowi, przy umowach na czas określony - suma **wynagrodzenia** za pracę za okres sporny, lecz nie więcej niż za rok, a przy umowach na czas nieokreślony - za okres jednego roku.

Należy również pamiętać, iż do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego. Jeżeli powód dochodzi pozwem kilku roszczeń, to zlicza się ich wartość.

Zwolnienie od kosztów sądowych

Co do zasady zgodnie z art. 96 ust. 1 punkt 4 w zw. z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 z późn. zm.) – dalej jako: „Ustawa o kosztach”, **pracownik** wnoszący powództwo w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 złotych, nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Powyższe nie odnosi się więc do pracodawcy albowiem pracodawca wnoszący powództwo ma obowiązek wnoszenia kosztów sądowych na zasadach ogólnych.

Od zasady określonej w art. 96 Ustawy o kosztach ustawodawca wprowadził jednak poniższe zastrzeżenia. Mianowicie, w myśl art. 35 ust. 1 Ustawy o kosztach, w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 złotych, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę stosunkową.

Opłatę stosunkową pobiera się w sprawach o prawa majątkowe i wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100.000 złotych.

Pracownik i pracodawca uiszczają opłatę podstawową od pism podlegających opłacie wymienionych w art. 35 ust. 1 Ustawy o kosztach, także w sprawie o ustalenie istnienia **stosunku pracy** wytoczonej z powództwa inspektora pracy.

W toku postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy o roszczenia pracownika wydatki obciążające pracownika ponosi tymczasowo Skarb Państwa. Sąd pracy w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji rozstrzyga o tych wydatkach, z tym że obciążenie pracownika tymi wydatkami może nastąpić w wypadkach szczególnie uzasadnionych.

*Artykuł został opublikowany na stronie internetowej serwisu kadry.infor.pl w 2015 roku;
stan prawny: 2015 rok; www.kadry.infor.pl*

Nota prawna: Kancelaria Radcy Prawnego Anna Sosnowska informuje, że powyższy artykuł może nie zawierać aktualnego stanu prawnego oraz nie stanowi porady prawnej i nie może być w taki sposób rozumiany. W celu uzyskania indywidualnej porady lub konsultacji prawnej skontaktuj się bezpośrednio z Kancelarią.